

запам'ятовувати й засвоювати нову інформацію, мій коефіцієнт інтелекту буде вище, ніж у однолітків.

Я продовжую запасати **жирову тканину** під шкірою. **Жир** має високу енергетичну цінність. При його згорянні в організмі утворюється велика кількість тепла і **АТФ** — це така спеціальна речовина, що забезпечує всі процеси життєдіяльності і дорослих, і дітей.

Напевно, ти чула, мамо, що новонароджені діти, особливо народжені раніше терміну, дуже погано утримують постійну **температуру** тіла. У результаті підвищується чутливість до переохолодження, що смертельно небезпечно. Ось чому я за покликом природи активно займаюся накопиченням підшкірного жиру.

Твоя матка, мамочко, піднялася над пупком на 3,8–5,1 см, а над лобковим зчленуванням уже на 24 см. Ти помітно розповніла, і живіт у тебе великий, мамусю. Твоя власна **маса** збільшується вже майже на 0,5 кг на тиждень. Тому тебе турбують **головні болі**, проблеми з сечовим міхуром, важкість у ногах і загальне стомлення. Прости мене, мамо, я завдаю тобі незручності, але все це тимчасово. **Потерпи** зовсім трохи!

Подумай, мамо, чи зручне твоє взуття. Намагайся частіше **відпочивати**, використовуй кожну можливість, щоб дати відпочинок своїм струнким ніжкам. Під час відпочинку ніжки мають лежати вище рівня серця. Зверни увагу, моя мамусю, на наявність набряків. Якщо ти помітила, що різко додаєш у вазі, у тебе **опухають** гомілки або ж обличчя, це може свідчити про

Загальна кількість нервових клітин в складі центральної нервової системи досягає за раз, на 22-му тижні, найбільшої величини.

повідали за побудову і дозрівання клітин крові. Мої кістки продовжують зміцнюватися. Кісткова тканина стає міцнішою, оскільки в її складі зростає процентний вміст неорганічних речовин. А от **органічні сполуки** в складі кісток забезпечують їм еластичність і пружність.

У дозріванні моєї **легеневої тканини** відбуваються серйозні процеси. Ти знаєш зі шкільного курсу біології, мамо, елементарними складовими легень є **альвеоли**. У мене вони вже сформувалися. Мої альвеоли подібні до спущених повітряних кульок. Вони залишаються в такому стані до мого першого подиху, тоді до них потрапить повітря. Тільки після народження у мене почнеться процес зовнішнього дихання та газообміну в легенях. Після першого вдиху альвеоли розправляться і стануть повноцінними повітряними кульками.

Уявляєш, мамо, у цей період свого розвитку я вже можу з'явитися на світ — народитися недоношеним. Якщо **вміст** сурфактанту достатній для збереження форми альвеол, я виживу. У іншому разі у мене розвинеться **дихальна недостатність**. Але це я теоретично міркую, мамо, мені зовсім не хочеться з'являтися на світ раніше покладеного терміну.

Мої **пальчики** на руках стають вправними. Вони здатні стискуватися в **кулачки**. Одній із ручок я віддаю перевагу — лівій чи правій. Я стаю спритним — можу схопити і потримати власну ніжку.

Мамулю, ти прекрасно виглядаєш! Ти розквітаєш своєю жіночою природною красою. Наприклад, твої щічки рожевіють

За ступенем ущільнення хряща вушних раковин судять щодо ступіню зрілості немовляти, якщо воно народилось раніше терміну.

довжують зміцнюватися **кісточки** і формуються постійні **зубки**, що виростуть у мене тільки після 5–7 років. Шкіра залишається червоною і зморщеною. Пізніше вона розгладиться і посвітлішає. У мене є **повний набір** вій, брів і нігтів. Тільки вони все ще відносно невеликі і продовжують зростати.

Якщо я хлопчик, то мої яєчка починають опускатися до мошонки. Цей процес триває протягом трьох-чотирьох тижнів. А якщо я дівчинка, то в цьому віці у мене завершується формування піхви і зовнішніх статевих органів.

Мої **рухи** стають усе більш активними. Я продовжую вивчати своє тіло: вдосконалюю свої навички в стисканні кулачків, дотику до обличчя, вухів, смоктанні великого пальця. У мене продовжують удосконалюватися всі **органи чуття** — дотик, координація (відчуття положення тіла в просторі), слух, зір і нюх.

Мамусю, я чую все, що відбувається всередині і навколо тебе. Мій **слух** розвинувся до якісно нового рівня. Зовсім нещодавно мені доводилося слухати, здебільшого, биття твого серця і бурчання кишковика, а з побутових звуків — шум води у ванній, пилосос, музику і діалоги героїв серіалів. Я віддаю перевагу на слух **класиці** та народній пісні. Особливо благотворно впливає на мою нервову систему і формування мозку музика Моцарта і Вівальді. Саме час, мамочко, разом послухати Чайковського і Штрауса.

Звуки природи також мені подобаються, як і пісні, спеціально аранжовані для дітей. А ось рок-музика або дисонансні музич-

